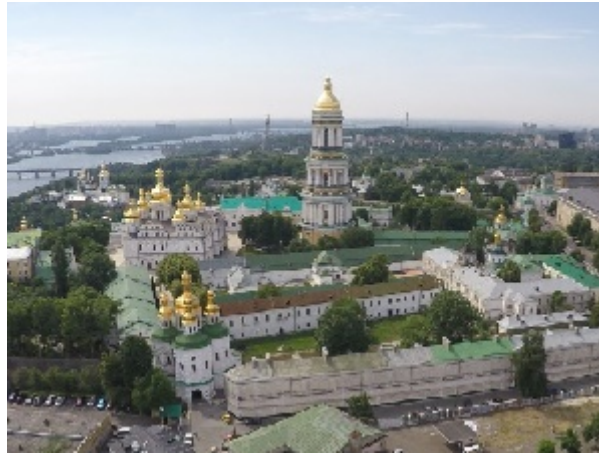

“Προέρχεστε από την ευλογία του Αγίου Όρους”

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Αντώνιος έλεγε στους συμμοναστές του: «Ο Θεός σας εξέλεξε, αδελφοί, και προέρχεστε από την ευλογία του Αγίου Όρους, με την οποία με έκειρε ο ηγούμενος του Αγίου Όρους και εγώ έκειρα εσάς. Να είναι μαζί σας πρώτα η ευλογία του Θεού και μετά του Αγίου Όρους». Αφού ευλόγησε ο Αντώνιος τους μοναχούς, εξέλεξε έναν από αυτούς, τον Βαρλαάμ, και τον κατέστησε ηγούμενο, ο ίδιος δε αναχώρησε στην έρημο και έζησε μόνο ως ασκητής επί σαράντα ολόκληρα χρόνια. Λίγο καιρό μετά την αναχώρηση του Αντωνίου από το σπήλαιο, ήρθαν και τον επισκέφθηκαν οι μοναχοί, οι οποίοι ζήτησαν την ευλογία του για να χτίσουν μεγαλύτερο ναό έξω από το σπήλαιο. Αργότερα ζήτησαν και πάλι την ευλογία του για να ιδρύσουν μοναστήρι.

Την απόφασή του για ίδρυση μονής την άκουσε ο Αντώνιος με ιδιαίτερη χαρά, και τους έδωσε την ευλογία του, λέγοντας: «Ευλογητός ο Θεός για πάντα, να είναι δε μαζί σας η ευχή της αγίας Θεοτόκου και όλων των αγίων του Αγίου Όρους». Στην συνέχεια ο Αντώνιος επικαλέστηκε υπέρ της μονής την βοήθεια του ηγεμόνα Ιζιασλάβ, ο οποίος την προσέφερε πρόθυμα, και έτσι ιδρύθηκε η περίφημη Σπηλαιωτική Λαύρα του Κιέβου.

Από την παραπάνω διήγηση του ρωσικού χρονικού καταφαίνεται ότι ο συγγραφέας, επιθυμώντας να εξιστορήσει κυρίως τα σχετικά με την ίδρυση της Λαύρας του Κιέβου, αξιοποιεί την ευκαιρία για να διηγηθεί τα σχετικά με την μετάβαση του Αντωνίου στο Άγιον Όρος.

Λαύρα του Κιέβου.

Άξια προσοχής είναι η σημασία η οποία αποδιδόταν από τους Ρώσους στην «ευλογία του Αγίου Όρους», το οποίο την εποχή εκείνη ήταν οπωσδήποτε πολύ γνωστό στην Ρωσία. Όσο σαφείς και αν φαίνονται εκ πρώτης όψεως οι πληροφορίες του χρονικού για την μετάβαση του Αντωνίου στον Άθω, παρά τούτα όταν τεθούν υπό έλεγχο αποδεικνύονται συγκεχυμένες.

Αυτό οφείλεται στους ιστορικούς αναχρονισμούς του χρονικογράφου και στο γεγονός ότι βασικός σκοπός του, όταν αναφέρεται στο ταξίδι του Αντωνίου στο Άγιον Όρος, δεν είναι η εξιστόρηση της πρώτης επαφής των Ρώσων με την μοναστική χερσόνησο, αλλά η εξιστόρηση των περιστατικών της ίδρυσης της Λαύρας του Κιέβου.

Για τον Αντώνιο γνωρίζουμε ότι έζησε στο σπήλαιο επί σαράντα χρόνια και ότι πέθανε το έτος 1074. Γνωρίζοντας όμως ότι ο Αντώνιος πέθανε σε ηλικία ενενήντα χρόνων, προκύπτει ότι το 1051, όταν αποφάσισε να μεταβεί στο Άγιον Όρος, διήγε ήδη το εξηκοστό όγδοο έτος της ηλικίας του, κάτι που φαίνεται απίθανο και δημιουργεί την υπόνοια ότι τα χρονολογικά δεδομένα δεν είναι απολύτως ακριβή.

Ο ηγεμόνας Βλαδίμηρος.

Τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν σχετικά με τις χρονολογίες από τις πληροφορίες του χρονικού επιχείρησε να τα λύσει ο συγγραφέας του μεταγενέστερου «Πατερικού της Σπηλαιωτικής Λαύρας του Κιέβου». Στο έργο αυτό γίνεται λόγος για δύο μεταβάσεις του Αντωνίου στο Άγιον Όρος, μια στην εποχή του ηγεμόνα Βλαδιμήρου και άλλη, αργότερα, επί ηγεμόνα Ιζιασλάβ (1054-1068 και 1068-1069).

Η πληροφορία αυτή, που δεν μαρτυρείται από καμία άλλη πηγή, φαίνεται πολύ λίγο πιθανή, μολονότι βρήκε αρκετούς υποστηρικτές στο παρελθόν. Όπως και να έχει το πράγμα, το έτος άφιξης του Αντωνίου στο Άγιον Όρος, το οποίο δηλώνει το χρονικό (1051), πρέπει οπωσδήποτε να απορριφθεί, εφόσον τα πάντα πείθουν ότι αυτός είχε έρθει εκεί νωρίτερα.

Εξάλλου και από την φιλολογική κριτική του κειμένου αποδεικνύεται ότι το ταξίδι του Αντωνίου συνδέθηκε με το έτος 1051, επειδή το έτος αυτό ο προκάτοχος του σπηλαίου, ο Ιλαρίων, εκλέχθηκε μητροπολίτης και εκεί τον διαδέχθηκε ο Αντώνιος.

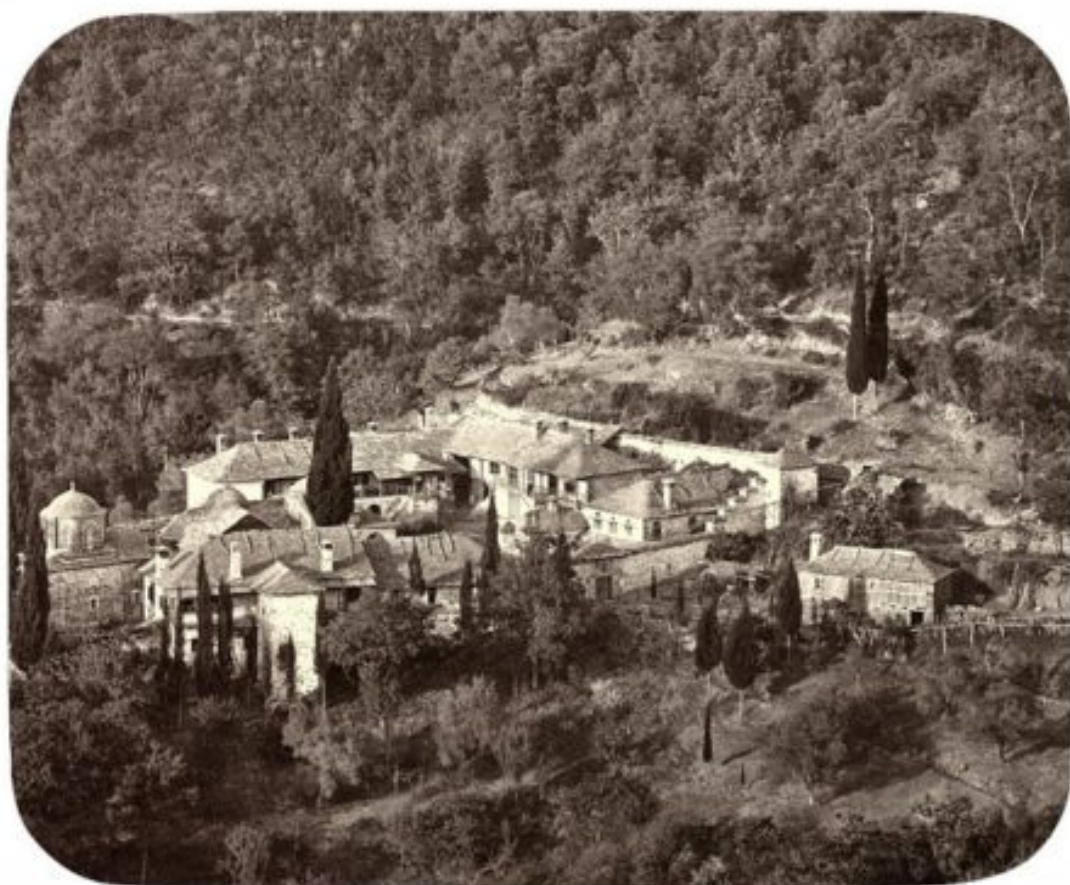
Για επαφές των Ρώσων με το Άγιον Όρος υπάρχουν έμμεσες πληροφορίες, οι οποίες τις ανάγουν σε εποχή προγενέστερη της επίσκεψης του Αντωνίου. Στον Βίο του αγίου Μωυσέως του Ούγγρου λέγεται ότι μετά το έτος 1019 ήρθε προς αυτόν ένας

ιερομόναχος από το Άγιον Όρος, ο οποίος και τον έκειρε μοναχό.

Ωστόσο δεν λέγεται αν ο ιερομόναχος αυτός ήταν Ρώσος. Εκτός από αυτήν την πληροφορία υπάρχει και άλλη από μεταγενέστερο χρονικό, σύμφωνα με την οποία η ρωσική Μονή του Αγίου Παντελεήμονος είχε κτιστεί από τον ηγεμόνα Βλαδίμηρο, στην εποχή του οποίου βαπτίστηκε το ρωσικό έθνος.

Η πληροφορία αυτή απορρέει από παλιά σλαβική παράδοση που αναζωογονήθηκε τον 16ο αιώνα. Είναι δύσκολο να γίνουν αποδεχτές οι πληροφορίες αυτές οι οποίες δεν επιβεβαιώνονται από άλλες πηγές. Ωστόσο σε επιβεβαίωση της παρουσίας Ρώσων στην Άθω έρχονται σαφέστερες πια πληροφορίες από αγιορειτικά έγγραφα, οι οποίες δεν επιτρέπουν να τίθεται υπό αμφιβολία το γεγονός ότι από τις αρχές του 11ου αιώνα όχι μόνο υπήρχαν Ρώσοι μοναχοί στο Άγιον Όρος αλλά είχαν και δική τους μονή. Οπωσδήποτε μεμονωμένως και σποραδικώς είχαν εμφανιστεί αυτοί στην αγιορειτική χερσόνησο πολύ πριν από την ίδρυση ρωσικής μονής, δηλαδή γύρω στα τέλη του 10ου αιώνα.

Σε ένα από τα έγγραφα της Μονής της Λαύρας του αγ. Αθανασίου υπάρχει υπογραφή του ηγουμένου της ρωσικής μονής του Άθω. Το έγγραφο αυτό είναι του έτους 1016 και αποτελεί συμφωνητικό μεταξύ των μοναχών Νικολάου και Συμεών για την διοίκηση της Μονής Ατζιωάννου. Στο τέλος του εγγράφου υπάρχουν και υπογραφές Αγιορειτών ηγουμένων, μεταξύ των οποίων διαβάζουμε: «Γεράσιμος μοναχός έλεω Θεού πρεσβύτερος και ηγούμενος μονής των Ρως μαρτύρων υπέγραψα υπέγραψα ιδιοχείρως».

ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥΡΓΟΥ

Οικόμ. Εσπερίων, αρχαιολογική περιοχή Παλαιονόμου νομού.

Μονή της Υπεραγίας Θεοτόκου του Ξυλουργού.

Δεν μπορεί να υπάρχει αμφιβολία για το ότι η μονή, της οποίας ηγούμενος διατελούσε ο Γεράσιμος, ήταν ρωσική. Δυστυχώς για την μονή αυτή τίποτε άλλα δεν είναι γνωστό από εκείνη την εποχή. Ρωσική αγιορειτική μονή μνημονεύεται και πάλι σε αγιορειτικά έγγραφα μόλις το έτος 1030, αλλά την φορά αυτήν με την ονομασία «μονή της υπεραγίας Θεοτόκου του Ξυλουργού». Προφανώς κάποιος Ρώσος που είχε ενοικήσει σ' αυτήν ασχολείτο με την ξυλουργική και έτσι από αυτόν η μονή έλαβε την προσωνυμία «του Ξυλουργού».

Ποιες υπήρξαν οι σχέσεις της μονής αυτής με την Ρωσία είναι εντελώς άγνωστο, πάντως δεν στερείται πιθανότητας η υπόθεση ότι υπήρχαν σ' αυτήν αρκετοί Ρώσοι μοναχοί και ότι την ενίσχυσε ο ηγεμόνας Γιαροσλάβ, του οποίου άλλωστε το ενδιαφέρον για τα εκκλησιαστικά πράγματα γενικώς είναι οπωσδήποτε γνωστό. Το έτος 1030 η Μονή Ξυλουργού αγόρασε το κελλί του Δημητρίου Χαλκέως, γεγονός που σημαίνει ότι ήταν οικονομικώς εύρωστη. Δεν είναι λοιπόν απίθανο η ρωσική μονή να είχε ήδη αρχίσει να λαμβάνει οικονομική βοήθεια από την Ρωσία.

[Για να διαβάσετε όλο το άρθρο πατήστε εδώ](#)